

9. Kalkınma Planı Hedefleri

Ahmet YETİM

Kalkınma planlarının en önemli hedefini “büyüme” oluşturuyor.

Büyüme hedefi, ekonomide kalkınmanın, “kişi başına gelir hedefi” ise yurttaşların refah düzeyinin göstergesi konumunda bulunuyor.

Dönem başı ve sonu itibarıyla, tüm ara yılları kapsayacak şekilde, sabit fiyatlar esas alınarak hesaplanan Gayri Safi Milli Hasıla (GSMH) ve “Gayri Safi Yurt İçi Hasıla” (GSYİH) değerleri, Planların ve tüm hedeflerinin temel göstergesi niteliğindedir.

Ülke ekonomisinde belirli bir dönem “Plan Değil, Pilav” anlayışıyla karşı çıkılan kalkınma planlarının önemi zaman zaman azalsa da bugün ekonominin kısa ve orta dönem gelişmesindeki önemleri yadsınamaz.

Planlı ve dengeli kalkınma yerine el yordamı günlük politikaların ülkemiz kaynaklarını çarçur etmesi ve bölgelerarası dengesizliklerin oluşumuna zemin hazırlaması planlı kalkınmanın önemini daha da arttırmıştır.

9. Beş Yıllık Kalkınma Planı DPT tarafından bu unsurlar da dikkate alınarak hazırlanmış olup Yüksek Planlama Kurulu’na sunulan ve ardından revize edilmiş hali iddialı hedefler içermektedir.

Öncelikle 9. Kalkınma Planını hazırlayan Devlet Planlama Teşkilatı tarafından Yüksek Planlama Kurulu’na, GSYİH Büyüme Hedefi(2007-2013 dönemi için) reel, fiyatlarla, yıllık ortalama yüzde 6,5 olarak sunuldu.

2013 yılı Kişi Başına GSYİH hedefi ise, cari fiyatlarla 8 bin 723 dolar olarak belirlendi.

Ancak YPK’da Kişi Başına Gelir hedefi 8.723 dolar yerine 10.099 dolar olarak değiştirildi.

Ayrıca; yıllık ortalama büyüme hedefi, sabit fiyatlarla yüzde 7,0’ye yükseltildi.

2006’da 73 milyon olan nüfus 2013 yılında 79 milyon kişiye, 22.5 milyon kişi olan istihdamın 2013 yılında 24.6 milyona çıkacağı, işsizlik oranının yüzde 10.4’ten yüzde 7.7’ye gerileyeceği öngörülmektedir.

Böylece işsiz sayısının 2006 yılındaki 2 milyon 600 bin kişiden 2 milyon civarına düşürülmesi planlanmaktadır.

AR&GE BÜLTEN 2006 AĞUSTOS – BÖLGESEL

Tablo 1. 9. Plan Hedefleri

	Hedef 2007	Hedef 2008	Hedef 2009	9.Plan 2005	9.Plan 2006	9.Plan 2013	9. Plan Yıllık Art.	9. Plan Ort. Art
I. BÜYÜME VE İSTİHDAM								
GSYİH (Milyar \$)	423	470	522	363	381	797	%11,2	
Kiş B.Milli Gelir \$	5732	6284	6898	5042	5215	10099	%9,9	
GSYİH Büyümesi	%7,0	%7,0	%7,1	%7,4			%7,0	
TARIM /GSYİH (%)				%10,3	%9,9	%7,8	%3,6	
SAN./GSYİH(%)				%25,3	%25,9	%27,2	%7,8	
HİZ./ GSYİH (%)				%64,4	%64,2	%65,0	%7,3	
NÜFUS (Milyon kişi)	73,9	74,8	75,6	72,1	73,0	79,0		
İSTİHDAM(Milyon kişi)	23,0	23,6	24,2	22,1	22,5	24,6		
İSTİHDAM / Aktif Nüfus				%43,5	%43,6	%46,8		%45,1
İŞSİZLİK Oranı				%10,3	%10,4	%7,7		%9,6
İŞSİZ SAYISI (Bin kişi)				2529	2600	2007		
II. DIŞ TİCARET & CARİ AÇIK								
İHRACAT(Milyar Dol) (Cari)	93	106	120	73,4	83	210	%11,2	
İTHALAT (Milyar Dol) (Cari)	150	165	182	116,5	133	275	%11,2	
Dış Ticaret Açığı(Milyar Dol)	- 57	- 59	- 62	- 43	- 50	- 65		
Dış Tic. Açığı/ GSYİH (%)	-13,5	-12,6	- 11,9	-11,9	-13,1	- 8,2		
CARİ Açık/ GSYİH (%)	%-7,9	%-7,3	%-6,6	-6,4	-7,3	-3,0		
D.Yabancı Ser.(Milyar Dol)					17,0	12,0	%12,1	
III. KAMU FINAN.								
Kamu Gel/GS YİH	%45,4	%43,2	%42,2	%44,1	%45,5	%39,7		%41,8
KAMU Gid/GSYİH	%45,8	%43,3	%41,5	%44,3	%45,1	%36,1		%40,3
Ver. Yük/GSYİH	%32	%31,4	%30,9	%31,7	%31,6	%30,0		%30,8
TÜFE (Yıl Sonu)	%4,0	%4,0	---	%7,7	%5,0	%3,0		
Ort.Kur (YTL)				1.341	1.448	1.437		

Tablo 2. Revize Edilen Plan Hedefleri

	2013 Yılı GSYİH	(2007-2013) GSYİH Büyüme Hızı	(2007-2013) GSYİH Büyüme Hızı	2013 Yılı Kişi Başına GSYİH (*)	K.Başına GSYİH Ort. Artış Hızı(**)
Birim	(Milyar \$)	Yüzde	Yüzde	(Dolar)	Yüzde
DPT Hedefleri	690	%6,5	% 8,8	8.723	% 7,6
Revize hedefler	790			10.000	% 9,8
Plan Hedefleri	797	%7,0	%11,2	10.099	% 9,9

(*) 2013 yılı ortalama nüfusu 79 milyon alınmıştır. (9. Plan tahmini değeri)

(**) (2007-2013) dönemi ortalama değeri olup, 2006 yılı Kişi Başına GSYİH değeri, cari fiyatlarla 5215 dolar olarak alınmıştır. (9. Plan tahmini değeri)

Büyüme hızını arttırmanın istihdam artışı sağlayacağı öngörülüyor ancak IMF gözetimi altında sıkı para ve maliye politikalarıyla bunun pek de mümkün ve sürdürülebilir olmayacağı anlaşılıyor.

Yüksek cari açıklar vererek büyüme, borçlanma ve sıcak para girişini arttırmak ise ekonomiyi bıçak sırtında dengeye getirmek anlamını taşımakta ve uluslararası konjunktürdeki etkilenmelere daha açık hale gelmektedir.

AR&GE BÜLTEN 2006 AĞUSTOS – BÖLGESEL

Üstelik 2013 yılında ortalama dolar kurunun 1,437 YTL olması hedefleniyor. Bu ise bugünkü düzeyinin dahi altında bir değer ifade etmektedir.

Oysa 9. Plan Taslağında 2006 yılı ortalama Dolar kuru (cari fiyatlarla) 1,448 YTL olarak alınırken, 2013 yılında dolar kurunun (cari fiyatlarla) 1,437 YTL olacağı, dolar kurunun değişmeyeceği kabulü yapılmıştır.

Bugün dahi dolar kuru yaklaşık 1,600 YTL düzeyindedir.

2013 yılında ortalama dolar kuru bugünkü 1,600 YTL düzeyinde oluşsa dahi, 2013 yılı kişi başına GSMH 9 bin 70 dolara düşecektir.

Bu da revize hedefi baştan geçersiz kılmaktadır.

Kaldı ki kurda 7 yıllık dönem sonunda doğabilecek herhangi bir artış, kişi başına GSYİH hedefini artış oranı kadar düşürecektir. Bu da hedeflerin gerçekçilikten uzak ve esnek olmadığını gösteriyor.

Ülkemizde dalgalı döviz kuru ilan edilmesine rağmen uygulama fiilen “yüksek reel faiz-düşük dolar kuru” hedefine yönelmiştir.

2013 yılı itibarıyla, dolar kurunda bugünkü değer üzerinde meydana gelecek her artış, kişi başına GSYİH hedefini o ölçüde aşağıya çekecektir.

Bunun için Mayıs ayında yaşanan çalkantının bir benzerinin veya benzerlerinin yaşanması yeterli olacaktır.

Plana göre “2007–2013” döneminde yıllık ortalama enflasyon yüzde 4,2 olarak öngörülüyor.

DPT'nin Yüksek Planlama Kurulu'na sunduğu taslakta “2007–2013” dönemi yıllık ortalama enflasyon hedefi yüzde 2,3 olarak belirlenmişken revize edilen hedefte yıllık ortalama yüzde 4,2 olarak belirlendi.

Böylelikle, dolar kurunun bugünkü düzeyinde tutularak ve enflasyon oranı artırılarak, 2013 yılı kişi başına GSYİH rakamı, cari fiyatlarla 10 bin 99 dolara çıkarılmakta.

Oysa 2013 yılı gibi uzak erim hedefleri bir yana 2006 enflasyon hedefi olan yüzde 5'in tutması bile Mayıs ayında para piyasalarında yaşanan çalkantı nedeniyle mümkün görünmemektedir.

Bu hedefin tutmayacağı ortada iken, 2006 yılı için öngörülen yüzde 5'lik enflasyon hedefinin aynen korunması plan hedeflerinde şüpheleri arttırmakta.

Planda;

- ❖ Dolar, YTL karşısında bir ayda en az yüzde 20 oranında değer kazandı, ancak bu göz ardı edilmiş görünüyor.

- ❖ Cari açığın bu yılın ilk dört ayında yüzde 43 artarak 12 milyar 500 milyon dolara ulaştığı, son 12 aylık Cari Açığın ise 26 milyar 800 milyon dolara tırmandığı, 9. Planda “Cari Açık/GSYİH” oranı için 2006 yılı sonu öngörüsünün yüzde 7,3 olduğu,
- ❖ Bir ayda 14 milyar 500 milyon dolar tutarında sıcak para kaçışının yaşandığı, buna karşın halen ekonominin ülkede mevcut yaklaşık 50 milyar dolarlık sıcak paranın etkisi altında olduğu,

dikkate alınmamıştır.

Kaldı ki Mayıs ayında para piyasalarında yaşanan çalkantılar sonucu;

- ❖ Son bir ayda faizlerin yüzde 13’lerden, yüzde 20’lere tırmandığı,
- ❖ Nisan ayında yüzde 13,5’larda borçlanan Hazine’nin halen tahvillerini yüzde 19-20’lerde zor satabildiği

dikkate alınmıyor.

Buna karşılık reel faizlerin yüzde 13’lere, yani ülkemizi dünyada en yüksek reel faiz sağlayan ülkelerden birine dönüştürmesi, birkaç ay önce yüzde 1,05 olan konut kredilerinin aylık faiz oranının yüzde 1,60’a yükselmesi, ekonomide dengelerin bozulduğunun göz ardı edildiği savını güçlendirmektedir.

Bütün bu veriler ekonomide istikrarın, dengelerin, bütçe finansmanının, kamu borçlarının çevrilmesinin nasıl kolaylıkla etkilenebileceği gerçeğini göstermekte.

Üstelik Plan Taslağı, bu tür çalkantıların ileride de olmasını önleyecek, olması halinde tahribatın en az olmasını sağlayacak politika ve enstrümanlardan yoksun görünüyor.

Bu kapsamda, sıcak parayı denetleyebilecek, sıcak paranın ülkede kalış süresinin uzamasını özendirecek, öngörülebilir düşük oranlı bir vergi uygulamasına ivedilikle geçilmesi gerekiyor.

Çünkü 9. Plan,

- ❖ Yüksek cari açıklar yaratarak büyümeyi hedefliyor,
- ❖ Piyasalardan düşük faizle ve rahatlıkla borçlanabileceğini varsayıyor.
- ❖ 2007-2013 yılları döneminde ortalama işsizlik oranının yüzde 9,6 olarak planlandığı, bu döneme ilişkin işgücüne katılım oranının ise yüzde 49,8 olarak belirlendiği dikkate alınır, işsizlik sorununu çözmek, her yıl iş piyasasına yeni giriş yapan yaklaşık bir milyon kişiye istihdam olanakları yaratmak, mevcut işsizler stokunu eritmek gibi bir hedefin olmadığı anlaşılıyor.